

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.006.04.2023

Janusz Fabiańczyk
Przewodniczący zarządu spółki
Gminna Spółka Wodna Dębno
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 5
74-400 Dębno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/089 – Realizacja przez spółki wodne zadań finansowanych ze środków publicznych.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminna Spółka Wodna Dębno ¹ . ul. Marszałka J. Piłsudskiego 5, 74-400 Dębno.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Fabiańczyk, Przewodniczący zarządu Spółki, od 14 czerwca 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykorzystanie przez spółki wodne środków publicznych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do dnia 14 kwietnia 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Adam Milczarek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/26/2023 z 6 lutego 2023 r. (akta kontroli str.1, 153, 241)

¹ Dalej: Spółka.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Spółka pozyskiwała środki publiczne, tj. dotacje celowe od Wojewody Zachodniopomorskiego na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych, w tym wykonanie prac konserwacyjnych. Otrzymane środki, w łącznej wysokości 303 500 zł, zostały wykorzystane przez Spółkę prawidłowo i gospodarnie, uzyskano zakładane efekty robót. Dotacje rozliczono zgodnie z wymogami określonymi przez dotującego.

Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nieprowadzenia przez Spółkę w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 11 kwietnia 2023 r. ksiąg rachunkowych. Powyższe choć stanowiło naruszenie obowiązków wynikających z umowy o dofinansowanie działalności bieżącej w 2022 r. zawartej z Wojewodą Zachodniopomorskim⁴ do zakończenia czynności kontrolnych nie skutkowało stwierdzeniem przez dotującego, iż umowa została przez Spółkę zrealizowana nieprawidłowo w całości lub części.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Wykorzystanie przez spółki wodne środków publicznych.

1. Spółka została utworzona w 1978 r. W zakresie liczby członków założycieli Spółki Przewodniczący wyjaśnił: *Założycielami Spółki z posiadanej wiedzy byli rolnicy, którzy czerpią korzyści ze znajdujących się urządzeń melioracyjnych (drenaż lub rowy otwarte) z poszczególnych miejscowości gminy Dębno.*

(akta kontroli str. 4-7, 119)

Na podstawie listy obecności Delegatów na Walnym Zjeździe Gminnej Spółki Wodnej Dębno ustalono, iż na dzień 14 grudnia 2021 r. zrzeszonych w Spółce było 26 osób.

(akta kontroli str. 178-180)

Statut Spółki został zatwierdzony przez Naczelnika Miasta i Gminy Dębno 27 maja 1978 r. oraz wpisany do księgi wodnej Województwa Gorzowskiego dnia 14 listopada 1979 r. pod numerem drugim. Zmiany Statutu Spółki zostały zatwierdzone decyzjami Starosty Myśliborskiego nr OSR 6222/4/04 z dnia 1 czerwca 2004 r. oraz OSR 6212/11/08 z 10 czerwca 2008 r.

(akta kontroli str. 153)

W obowiązującym statucie Spółki nie określono zasad ustania i rezygnacji z członkostwa.

(akta kontroli str. 7-16, 125)

Spółka swoją działalnością obejmowała, według stanu na dzień:

- 31 grudnia 2019 r. – ogółem powierzchnię 2 682 ha i 9,43 km rowów, z których utrzymaniem było objęte 2,28 km rowów.
- 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r. oraz 31 grudnia 2022 r. – ogółem powierzchnię 2 682 ha i 24 km rowów, z których utrzymaniem objętych było 4,14 km rowów w 2020 r., 3,41 km w 2021 r. oraz 5,46 km w 2022 r.

(akta kontroli str. 124)

W 2019 r. Walne Zgromadzenie Spółki podjęło cztery uchwały: w sprawie wykonania zadań rzeczowo finansowych Spółki w roku 2018 oraz udzielenie absolutorium

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ § 4 ust 1 umowy nr 17/IR/D/2022 z 20 lipca 2022 r.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Zarządowi Spółki (nr 1/19 z 20 maja 2019 r.); ustalenia wysokości diety dla Przewodniczącego Zarządu Spółki oraz Zastępcy Przewodniczącego Zarządu Spółki za wykonywanie w 2018 r. czynności związanych z pełnieniem obowiązków na rzecz Spółki (nr 2/2019 z 20 maja 2019 r.); w sprawie wysokości składek i budżetu na rok 2019 (nr 3/19 z 20 maja 2019 r.); w sprawie uchwalenia planu pracy Zarządu Spółki na rok 2019 (nr 4/19 z 20 maja 2019 r.).

(akta kontroli str. 193-226)

W 2020 r. Walne Zgromadzenie Spółki podjęło cztery⁶ uchwał w zakresie: zatwierdzenia rocznego sprawozdania z wykonania planu pracy i budżetu za rok 2019 (nr 1/2020 z 21 października 2020 r.); ustalenia wysokości diety dla Przewodniczącego Zarządu Spółki oraz Zastępcy Przewodniczącego Zarządu Spółki za wykonywanie w 2019 r. czynności związanych z pełnieniem obowiązków na rzecz Spółki (nr 2/2020 z 21 października 2020 r.); w sprawie wysokości składek i budżetu Spółki na rok 2020 (nr 5/2020 z 21 października 2020 r.); w sprawie uchwalenia planu pracy Zarządu Spółki na 2020 r. (nr 6/2021 z 21 października 2020 r.).

(akta kontroli str. 320-336)

W 2021 r. Walne Zgromadzenie Spółki podjęło pięć uchwał w zakresie: zatwierdzenia rocznego sprawozdania z wykonania planu pracy i budżetu za rok 2020 (nr 1/2021 z 31 sierpnia 2021 r.); ustalenia wysokości diety dla Przewodniczącego Zarządu Spółki oraz Zastępcy Przewodniczącego Zarządu Spółki za wykonywanie w 2020 r. czynności związanych z pełnieniem obowiązków na rzecz Spółki (nr 2/2021 z 31 sierpnia 2021 r.); w sprawie wysokości składek i budżetu Spółki na rok 2021 (nr 4/2021 z 10 września 2021 r.); w sprawie uchwalenia planu pracy Zarządu Spółki na 2021 r. (nr 5/2021 z 10 września 2021 r.); w sprawie wyboru Zarządu i Komisji Rewizyjnej Spółki (nr 1/21 z 14 grudnia 2021 r.)

(akta kontroli str. 154-192)

W roku 2022 r. Spółka nie przeprowadziła Walnego Zgromadzenia i nie podejmowała żadnych uchwał. Przewodniczący wyjaśnił: *W 2022 r. z uwagi na fakt braku możliwości i długotrwałej choroby nie były przeprowadzone Walne Zgromadzenie Delegatów.*

(akta kontroli str. 318)

2. W latach 2019 – 2023 Spółka czterokrotnie otrzymywała dotację celową od Wojewody Zachodniopomorskiego na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych, w tym wykonanie prac konserwacyjnych⁷ - dotacje zostały udzielone na podstawie:

- a) Umowy z 8 lipca 2019 r. nr 18/IR/D/2019 – kwota dotacji na 2019 r. 45 000 zł;
- b) Umowy z 31 lipca 2020 r. nr 17/IR/D/2020 – kwota dotacji na 2020 r. 85 000 zł;
- c) Umowy z 9 lipca 2021 r. nr 17/IR/D/2021 – kwota dotacji na 2021 r. 73 500 zł;
- d) Umowy z 20 lipca 2022 r. nr 17/IR/D/2022 – kwota dotacji na 2022 r. 100 000 zł⁸.

(akta kontroli str. 41-45, 49-53, 57-61, 65-59,123)

Przewodniczący wyjaśnił, iż Spółka w latach 2019 – 2021 nie przeprowadzała konsultacji w sprawach wykonania urządzeń melioracyjnych, w tym okresie konserwacje były przeprowadzane przez Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Myśliborzu⁹ (do którego Spółka należała). Od 2022 r., kiedy w RZSW w Myśliborzu wystąpiły problemy z funkcjonowaniem i Spółka samodzielnie przystąpiła do realizacji

⁶ W trakcie Walnego Zgromadzenia nie podjęto dwóch uchwał zaplanowanych w porządku obrad.

⁷ Dział 10 w rozdziale 01009, w § 2580 budżet zadaniowy 21.5.9.2.

⁸ Z uwagi na problemy z funkcjonowaniem Rejonowego Związku Spółek Wodnych w Myśliborzu, Spółka w 2022 r. samodzielnie uzyskała dotację od Wojewody Zachodniopomorskiego. W latach 2019-2021 dofinansowanie były uzyskiwane dla Spółki przez ww. Rejonowy Związek.

⁹ Dalej: RZSW w Myśliborzu.

zadań również nie prowadziła konsultacji z innymi podmiotami, takimi jak: Wody Polskie czy jednostki samorządu terytorialnego.

(akta kontroli str. 126-127, 316)

Spółka nie była w posiadaniu ksiąg rachunkowych za lata 2019 – 2021, albowiem znajdowały się one w RZSW w Myśliborzu Przewodniczący wyjaśnił, iż w okresie 2019 – 2021. iż całość dokumentacji była prowadzona w RZSW w Myśliborzu, w tym też i księgi rachunkowe. W związku z problemami z funkcjonowaniem RZSW w Myśliborzu, tj. złożeniu przez członków zarządu rezygnacji z pełnienie funkcji, jak i problemów ze zwołaniem Walnego Zgromadzenia, ww. dokumenty nie zostały zwrócone Spółce.

(akta kontroli str. 121, 126-127, 317)

W trakcie kontroli stwierdzono, iż Spółka od 1 stycznia 2022 r. do 11 kwietnia 2023 r. nie prowadziła ksiąg rachunkowych, o czym szerzej w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 121)

3. W latach objętych kontrolą przekazane przez Wojewodę środki w łącznej wysokości 303 500 zł zostały przeznaczone w całości na utrzymanie rowów o łącznej długości 11 166 metrów bieżących. Powyższe działania były zgodne z celem dotacji określonym w art. 443 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne¹⁰.

(akta kontroli str. 74-75, 84-85, 104-105, 112-113, 124)

4. Spółka w terminie i na określonym w umowie wzorze przedłożyła do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego rozliczenia z otrzymanych w latach 2019 – 2022 dotacji. Każdorazowo wraz z rozliczeniem były przekazywane protokoły z odbiorów końcowych robót konserwacyjnych urządzeń melioracji wodnych szczegółowych. Spółka rozliczyła całość otrzymanych środków, tj. 303 500 zł.

(akta kontroli str. 41-118)

5. Spółka nie była kontrolowana w zakresie wykorzystania środków publicznych.

(akta kontroli str. 22, 121)

6. W zakresie zidentyfikowanych przez Spółkę trudności w jej funkcjonowaniu Przewodniczący wskazał: społeczne pełnienie funkcji przez członków Zarządu; problemy ze zwoływaniem i podejmowaniem uchwał na Walnych Zgromadzeniach; problemy ze ściągalnością uchwalonych składek od członków Spółki; brak środków na zatrudnienie księgowej oraz pomocy do prowadzenia zadań biurowych i terenowych.

(akta kontroli str. 316-317)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieprowadzenie przez Spółkę w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 11 kwietnia 2023 r. ksiąg rachunkowych, co stanowiło nierealizowanie obowiązku wynikającego § 4 ust. 1 z umowy o dofinansowanie nr 17/IR/D/2022 z 20 lipca 2022 r.¹¹ zawartą z Wojewodą Zachodniopomorskim.

Na podstawie § 4 ust. 1 Umowy *Spółka jest zobowiązana do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej przedmiotu Umowy, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217, z późn. zm.), w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Natomiast w § 4 ust. 4 Umowy określono, iż: Niedochowanie zobowiązania, o którym mowa w ust. 1-3, uznaje się w zależności od zakresu naruszenia, za niezrealizowanie części albo całości przedmiotu umowy, chyba że z*

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 2625 tj., dalej: ustawa Prawo wodne.

¹¹ Dalej: Umowa.

innych dowodów wynika, że część albo całość przedmiotu umowy została zrealizowana prawidłowo. NIK ponadto zauważa, iż na podstawie art. 441 ust. 4 Prawa wodnego: Spółki wodne prowadzą księgi rachunkowe oraz sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, 2105 i 2106 oraz z 2022 r. poz. 1488).

(akta kontroli str. 65-69, 121, 317)

Przewodniczący wyjaśnił: Rachunkowość dla Spółki do 2021 r. była prowadzona przez RZSW w Myśliborzu i tam znajdowały się stosowne dokumenty (...). Natomiast za rok 2022 dokumenty nie są zaksięgowane i znajdują się w naszym posiadaniu (...). Nie mamy środków finansowych na zatrudnienie księgowej do ich zaksięgowania (...). Biorąc pod uwagę konieczność wykonania księgowania poczyniłem kroki w poszukiwaniu osoby, która dokona księgowania. Już dzisiaj dokumenty przekazałem osobie do wyprowadzenia księgi rachunkowej i proszę o uznanie działań naprawczych w przedmiotowym zakresie

(akta kontroli str. 121, 126-127, 317)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wniosek

Zapewnienie prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹².

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 25 kwietnia 2023 r.

Kontroler

Adam Milczarek

Starszy inspektor kontroli państwowej

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

p.o. WICEDYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Szczecinie
podpis

Bogusław Wójcik

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 217, 2105 i 2106 oraz z 2022 r. poz. 1488.